

Søknad om nedleggelse og rydding av anlegg

Nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-
Nomeland

1	28.01.2026	ROADRA	ROADRA	SS
Rev	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll

Oppdragsgiver:

Å Energi vannkraft AS

Tittel	
Nedleggelse av 11 kV ledning Iveland-Nomeland	
Oppdragsgivers dokumentnummer:	Dokumentnummer: 16653-05-08-001

Innhold

1. Generelle opplysninger	5
1.1. Sammen drag	5
1.2. Om søkeren Å Energi Vannkraft AS	7
1.3. Forarbeider	8
2. Beskrivelse av planlagte anlegg	9
2.1. Beskrivelse av elektriske anlegg	9
2.2. Beskrivelse av alternative traseer og plasseringer	11
2.3. Beskrivelse av permanente hjelpeanlegg	11
2.4. Beskrivelse av midlertidige hjelpeanlegg	11
2.5. Beskrivelse av anleggsarbeidene	11
2.6. Beskrivelse av klimaløsninger	11
3. Behovet for å gjøre tiltak	12
3.1. Beskrive dagens driftssituasjon	12
3.2. Beskrive framtidig utvikling	12
3.3. Beskrive konsekvenser i fravær av tiltak	12
4. Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold	12
4.1. Samfunnsøkonomisk vurdering av konsepter	12
4.2. Teknisk-økonomisk vurdering av løsningsvalg innenfor valgt konsept	12
4.3. Begrunnelse for teknisk utforming av omsøkte anlegg	12
4.4. Nettkapasitet for produksjon/forbruk	12
4.5. Øvrige økonomiske forhold	12
5. Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn	13
5.1. Innledning	13
5.2. Generelle krav til konsekvensutredningen	13
5.3. Arealbruk og forholdet til planer og verneområder	13
5.4. Naturmangfold	14
5.5. Landskap	17

5.6.	Kulturminner og kulturmiljø	18
5.7.	Friluftsliv og rekreasjon	19
5.8.	Reiseliv	20
5.9.	Støy	20
5.10.	Forurensning, klima og miljømessig sårbarhet	20
5.11.	Klimagassutslipp	20
5.12.	Elektromagnetiske felt	20
5.13.	Landbruk og andre naturressurser	20
5.14.	Reindrift	20
5.15.	Fiskeri, havbruk og skipsfart	21
5.16.	Luftfart, kommunikasjonssystemer og annen infrastruktur	21
6.	Naturfare og beredskap	21
6.1.	Generell vurdering av sikkerhet og beredskap	21
6.2.	Vurdering av flom- og skredfare	21
6.3.	Vurdering av overvann	21
6.4.	Vurdering av klimatilpasning	21
7.	Forholdet til grunneiere og rettighetshavere	22
7.1.	Anskaffelse av nødvendige rettigheter	22
7.2.	Erstatningsprinsipper	22
7.3.	Rett til juridisk bistand	22
8.	Vedlegg offentlig	23
8.1.	Oversiktskart 11 kV linje Iveland-Nomeland	23
8.2.	Kart linjetrase - Kartblad 1-5	23
8.3.	Kart riggplasser	23
8.4.	Miljøplan Iveland-Nomeland	23
8.5.	Berørte eiendommer	23
8.6.	Grunneierkart Iveland-Nomeland - Kartblad 1-5	23
8.7.	Kart båndlagt areal Iveland-Nomeland etter demontering	23
9.	Vedlegg unntatt offentligheten	23
9.1.	Grunneierliste	23

1. Generelle opplysninger

1.1. Sammendrag

Å Energi vannkraft AS søker om tillatelse til nedleggelse av 11 kV luftledning.

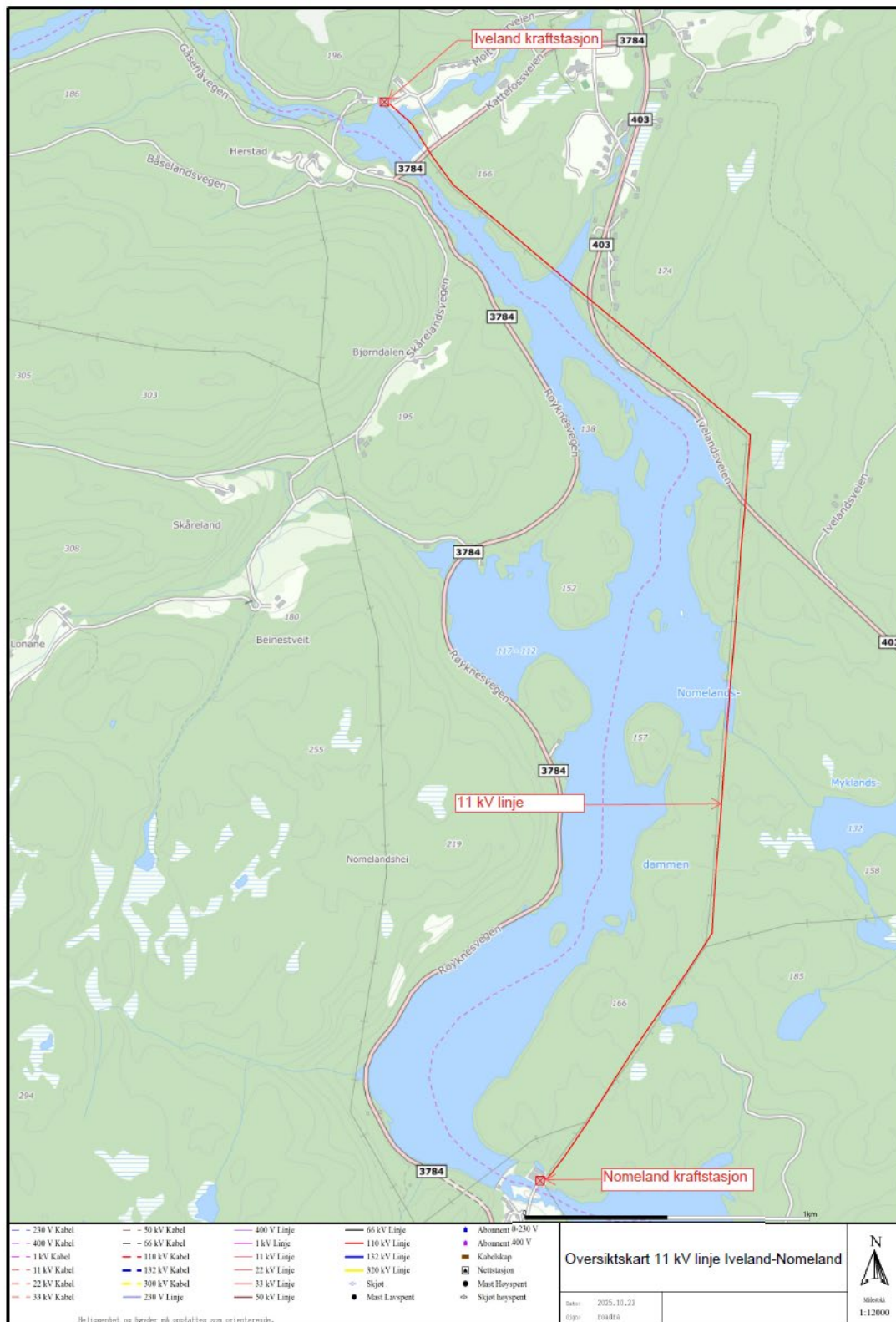
Å Energi vannkraft AS eier og drifter i dag den 4,5 km lange 11 kV luftledningen mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon. Den aktuelle ledningen er bygget på trestolper og oppført i 1950. Med unntak av enkelte stolpeskift og oppdatering av isolatorkjeder er linjen fra byggeår.

Ledningen er ute av drift og har nå nådd sin tekniske levetid. Anbefalt løsning vil da være at dagens 11 kV linje demonteres.

Luftledningen går i all hovedsak gjennom skogs- og fjellområder, parallelt med Glitre Nett sin 132/50 kV linje. Ved riving av 11 kV linje vil båndlagt areal frigjøres.

Glitre Nett vil sitte igjen med et rettighetsbelte på 26 m for 132/50 kV linje.

Detaljplan sendes inn samtidig med konsesjonssøknad for parallell saksbehandling. Tiltaket innebærer små virkninger for allmenne og private interesser, og det vurderes at søknaden kvalifiserer til behandling etter hurtigspor.

Figur 1: Oversiktsskisse 11 kV ledning Iveland-Nomeland

1.2. Om søkeren Å Energi Vannkraft AS

Å Energi Vannkraft AS er et produksjonsselskap med til sammen 83 heleide og deleide kraftverk i Agder, Rogaland og Buskerud. Total årlig produksjon i selskapet er på 13 TWh.

Å Energi Vannkraft AS har hovedkontor i Kristiansand og er et heleid datterselskap av Å Energi AS. I selskapet er det nå ca. 250 medarbeidere.

Kontaktinfo

Besøksadresse:

Å Energi Vannkraft AS

Org.nr. 882 973 972

Skippergata 23, 4611 Kristiansand

Kontaktperson for denne søknaden:

Stian Bjornes

Epost: Stian.Bjornes@aenergi.no

Tlf: +47 992 73 096

Søknad om nedleggelse

Å Energi Vannkraft AS søker iht. energilovforskriften §3-5 bokstav d om tillatelse til nedleggelse og rydding av 11 kV luftledning mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon.

Anlegget er vist på oversiktskart i «Vedlegg 8.1 Oversiktskart 11 kV linje Iveland-Nomeland».

Det søkes samtidig om nedleggelse av en transformator med ytelse 0,8 MVA og omsetning 11/7 kV i Nomeland kraftverk, samt nedleggelse av en transformator med ytelse 20 MVA og omsetning 60/8,5 kV i Iveland kraftverk som ikke lenger er i bruk.

Konsesjonssøknaden er utarbeidet i tråd med NVE sin veileder konsesjonssøknad nettanlegg. Det sendes inn detaljplan samtidig som konsesjonssøknad for parallell saksbehandling.

Tiltaket innebærer små virkninger for allmenne og private interesser, og det vurderes at søknaden kvalifiserer til behandling etter hurtigspor.

Oppstart av demonteringen forventes etter årets hekkesesong, i begynnelsen av oktober 2026. Arbeidet forventes å vare i 8 uker.

Ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Å Energi Vannkraft AS har i dag rettigheter til å drifte og vedlikeholde luftledningen. Rettigheter omfatter byggeforbuds- og ryddebelte langs traséen og nødvendig adkomst for drift og vedlikehold av

linjen. Motorferdselloven §4 første ledd bokstav E gir Å Energi Vannkraft AS rettigheter til motorisert ferdsel i utmark i forbindelse med bygging, drift og demontering av ledningsanlegget.

Det vurderes ikke behov for å søke om ekspropriasjon eller forhåndstiltredelse utover de rettigheter som allerede foreligger.

Berørte konsesjoner

Gjeldende anleggskonsesjon for 11 kV linje er ref. 201506855-3 Å Energi Vannkraft AS (Tidligere Agder Energi Vannkraft AS)

Glitre Nett AS har konsesjon på dobbel kurs 132/50 kV linje parallelt med 11 kV linje.

1.3. Forarbeider

Grunneiere og kommune er informert om demonteringsarbeidet. En tilbakemelding fra grunneier var at dersom det skal benyttes private veier frem til linjetrase må det inngås avtale.

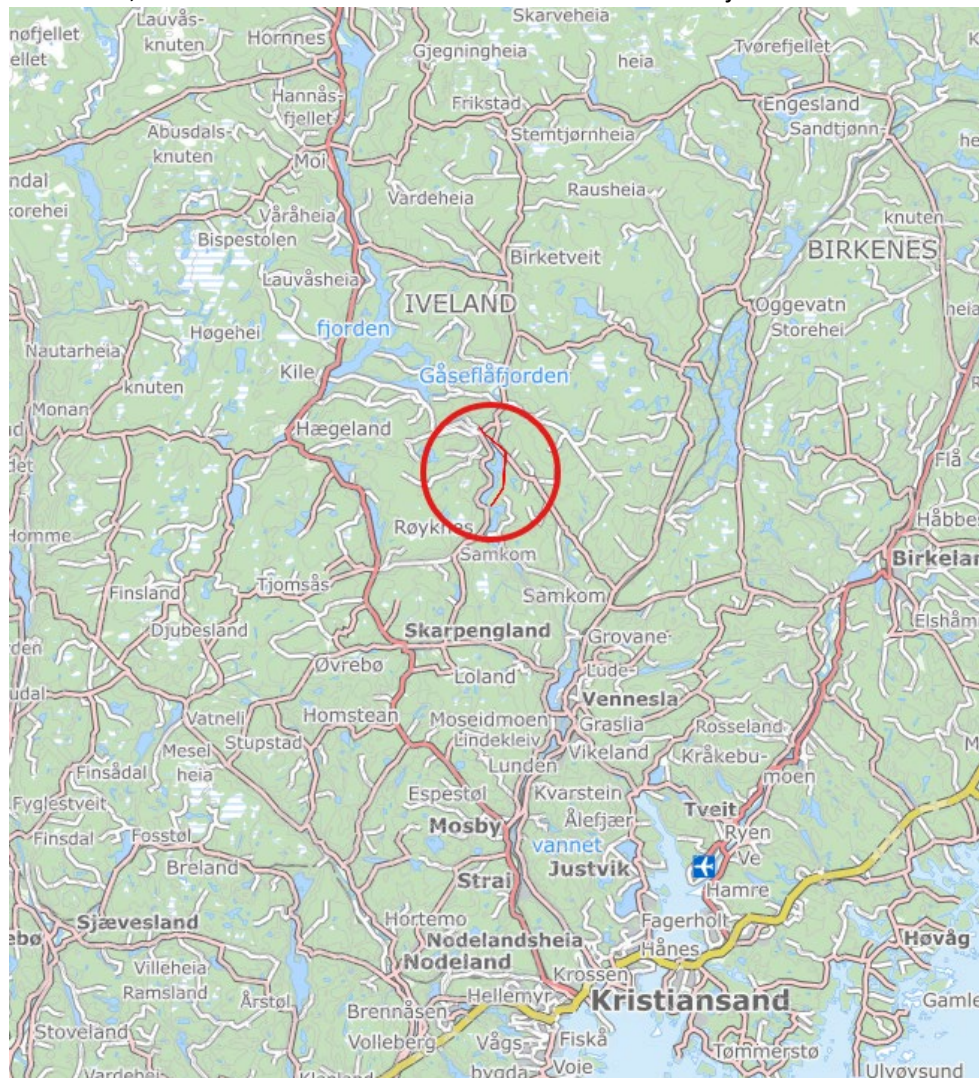
Glitre nett har vært involvert med hensyn til rettighetsbelte.

Iveland kommune stiller med riggplasser på kommunal grunn.

2. Beskrivelse av planlagte anlegg

2.1. Beskrivelse av elektriske anlegg

Det søkes om nedleggelse av en ca. 4,5 km lang 11 kV luftledning mellom Iveland og Nomeland kraftstasjon. Ledningen er ute av drift og har nå nådd sin tekniske levetid. Linjen befinner seg i Iveland kommune, nær Vennesla kommune ved Nomeland kraftstasjon.

Figur 2 Oversiktsskisse med område for demontering markert med rød sirkel

Linjen er bygget på trestolper med E og H-mast konfigurasjon for bæremaster og H-mast med bardun i vinkler. Traverser er utført i stål og fasestråder er Cu 35. Jordliner er angitt å være Fe 30. Typiske mastehøyder er 8-13m over terrenget.

Bilde 1: Typisk utforming av bæremast

Bilde 2: Typisk utforming av vinkelmaster

2.2. Beskrivelse av alternative traseer og plasseringer

Det er ikke noen alternative traseer da linjen skal demonteres.

2.3. Beskrivelse av permanente hjelpeanlegg

Det skal ikke etableres permanente hjelpeanlegg.

Det vil foregå kjøring i terrenget i og rundt dagens linjetrasé, kjøringen vil så langt deg lar seg gjøre foregå i samme trasé slik at flere parallelle kjørespor i marka unngås.

Det er kartlagt stier og veier langs linja som det planlegges å benytte som adkomstvei for personell og maskiner, disse er vist i «Vedlegg 8.2 Kart linjetrase - Kartblad 1-5».

Det vil også i hovedsak benyttes helikopter for å frakte ut demontert materiell. Det planlegges å begrense lavflyvning med helikopter til en korridor langs dagens linje, dette for å forstyrre dyreliv i området i minst mulig grad.

2.4. Beskrivelse av midlertidige hjelpeanlegg

Det skal etableres midlertidige riggplasser for oppsamling av demontert materiell. Riggplasser opparbeides slik som angitt i **Detaljplan Iveland-Nomeland** og med plasseringer slik som angitt i «**vedlegg 8.3 Kart riggplasser**»

2.5. Beskrivelse av anleggsarbeidene

Det vises til vedlegg Detaljplan Iveland-Nomeland hvor anleggsarbeidene er beskrevet.

2.6. Beskrivelse av klimaløsninger

Bruk av utslippsfrie maskiner er ikke aktuelt i dette prosjektet. Det benyttes kun lette kjøretøy for transport av mannskap og utstyr. Tunge maskiner skal ikke benyttes, utenom bruk av helikopter. Helikopter benyttes for å redusere kjøreskader i terrenget.

3. Behovet for å gjøre tiltak

3.1. Beskrive dagens driftssituasjon

Dagens 11 kV linje er ute av drift og er i dårlig teknisk stand.

3.2. Beskrive framtidig utvikling

Da det ikke er behov for 11 kV linje ønskes den demontert.

3.3. Beskrive konsekvenser i fravær av tiltak

11 kV linje er i dårlig teknisk stand og vil få redusert teknisk stand uten tiltak. Da det ikke er behov for linjen vil beste tiltak være demontering av linjen.

4. Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold

Det er ikke utført noen samfunnsøkonomisk vurdering av konsepter på dette anlegget. Alle punkter i kapittel 4 anses som uaktuelle.

4.1. Samfunnsøkonomisk vurdering av konsepter

4.2. Teknisk-økonomisk vurdering av løsningsvalg innenfor valgt konsept

4.3. Begrunnelse for teknisk utforming av omsøkte anlegg

4.4. Nettkapasitet for produksjon/forbruk

4.5. Øvrige økonomiske forhold

5. Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn

5.1. Innledning

Konsekvenser for miljø og samfunn er utredet i tråd med kravene i forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften). Det er utarbeidet en egen miljørapport for tema naturmangfold og kulturminner.

Tiltaket vil ha en relativt kort anleggsperiode der miljø og samfunn kan påvirkes. Etter endt anleggsperiode mener tiltakshaver at virkningene for miljø og samfunn vil være positive sammenliknet med dagens situasjon.

5.2. Generelle krav til konsekvensutredningen

Det er utarbeidet en egen Miljøplan for natur og kultur i nærhet av anleggsområdet. Se vedlegg «8.4 Miljøplan Iveland-Nomeland»

Kompetansen til personer som har bidratt i miljøplanen er angitt i planen.

5.3. Arealbruk og forholdet til planer og verneområder

Det vil ikke være behov for nye arealer.

Tiltaksområdet berører to detaljplaner i Iveland kommune sin arealplan.

Berørte planer er: Nasjonal arealplan id 4218_20100226 (Skaiå) og 4218_20090415 (Bjørnehatten)
I begge planer er 11 kV linje angitt med sikringssone. Sikringssonen i begge planer beholdes.

Dagens beslaglagte areal

Dagens luftledning båndlegger omkringliggende areal med et rydde- og byggeforbudsbelte. Etter fjerning av ledningen vil beslaglagte arealer langs ledningstraséen frigjøres. På enkelte eiendommer går ledningen tett parallelt med andre ledninger tilhørende Glitre Nett som skal bestå. Glitre Nett vil sitte igjen med et rettighetsbelte på 26 m for 132/50 kV linje. Se kart «vedlegg 8.7 Kart båndlagt areal Iveland-Nomeland etter demontering».

Midlertidige riggområder

Det planlegges et riggområde i ved Nomeland kraftstasjon og et ved Iveland kraftstasjon.

Demontert materiell vil fraktes til riggområdene for sortering før videretransport til godkjent mottak. Riggområde ved Iveland kraftstasjon vil også fungere som landingsplass for helikopter. Se «Vedlegg 8.3 Kart riggplasser».

Bebyggelse og bomiljø

Under selve anleggsfasen vil det være økt anleggstrafikk på veier, stier og i terrenget. Demontering av lett tilgjengelige master kan utføres med kran/gravemaskin, i områder med vanskelig adkomst benyttes helikopter til demontering.

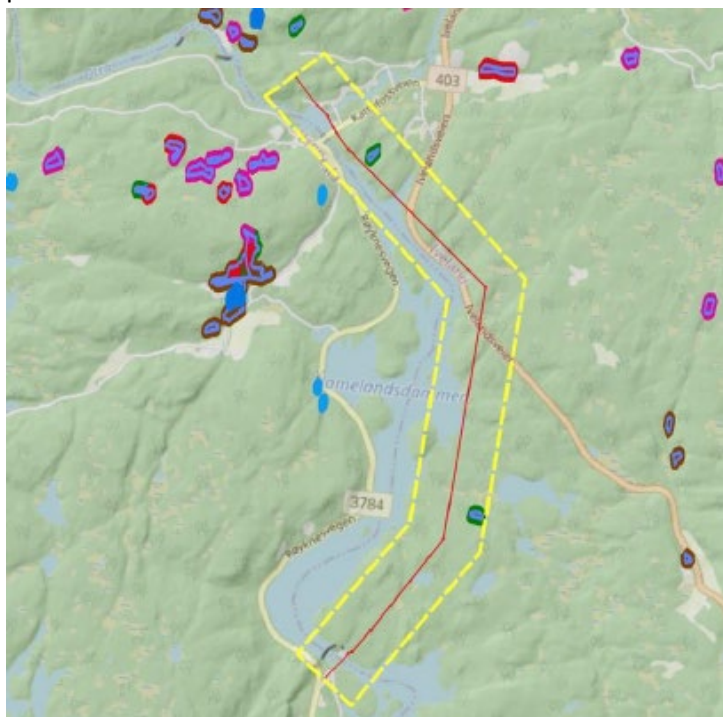
Det må regnes med noe økt støy for boliger/områder tett på linja under anleggsarbeidene.

5.4. Naturmangfold

Det er benyttet kildene Naturbase (www.naturbase.no) og Artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no/>) som kunnskapsgrunnlag for naturmangfold. I tillegg er det kontrollert at det ikke finnes sensitive data i nærheten av tiltaksområdet. Hverken traséen eller planlagte adkomstveier berører naturvernområder eller foreslåtte naturvernområder.

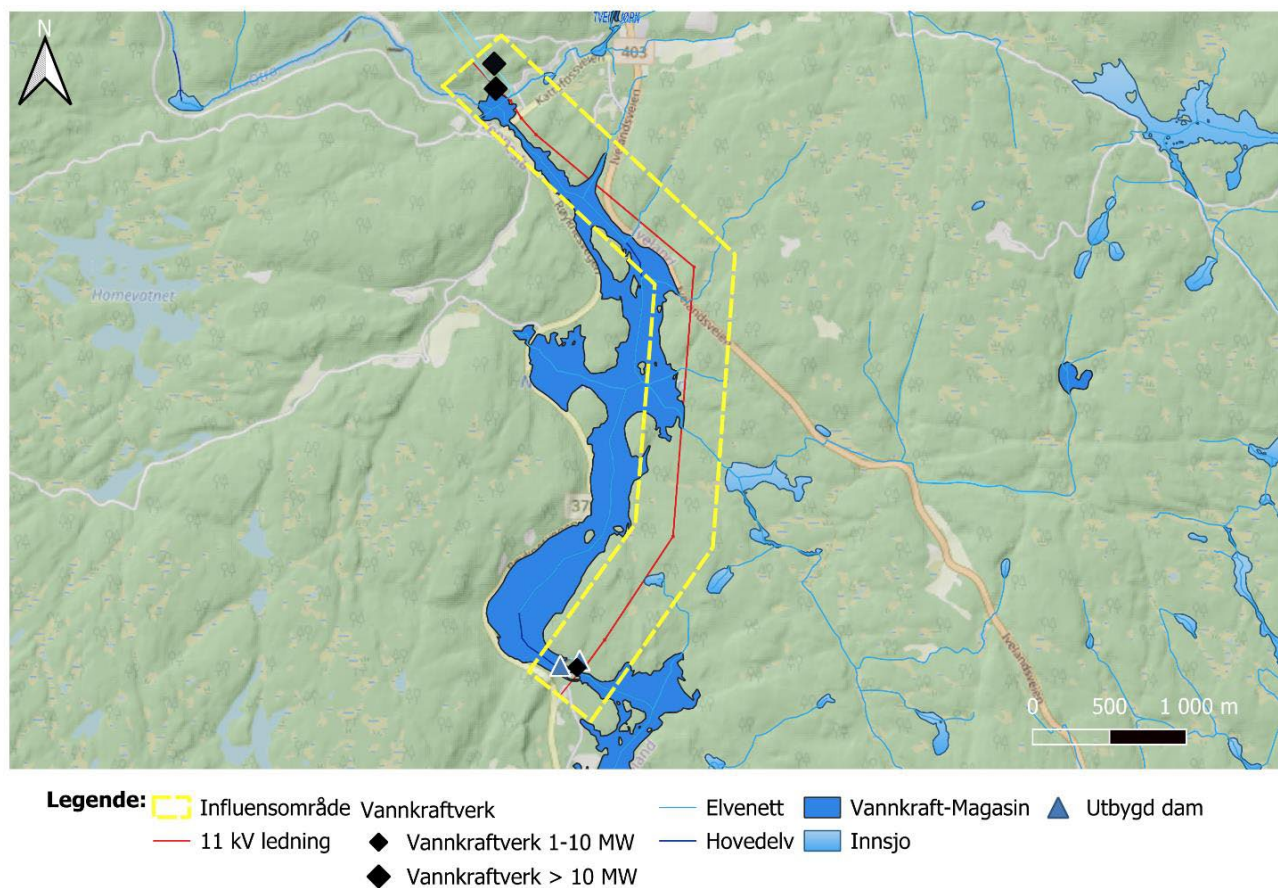
Naturmiljø og beskyttede områder

To nøkkelbiotoper er registrert med livsmiljø for liggende død ved, se figur 3. Anleggsarbeidet skal ikke påvirke de to områdene.

Figur 3 Oversiktskart for registrerte nøkkelbiotoper innenfor området og deres livsmiljøer.

Linjetraséen krysser en del mindre bekker. Av større vassdrag og innsjøer krysses vassdraget Nomelandsdammen, se figur 4 under og beskrivelse i vedlegg 8.4 Miljørapport.

Figur 4 Vassdrag i området. (Utklipp fra miljørapport)

Under rivningsarbeidet er behov for kryssinger av vassdrag med lette kjøretøy. Krysningspunkter antas å kunne begrenses til kryssinger i selve ledningstraséen. På den måten minimeres behovet for rydding av kantvegetasjon langs vassdragene.

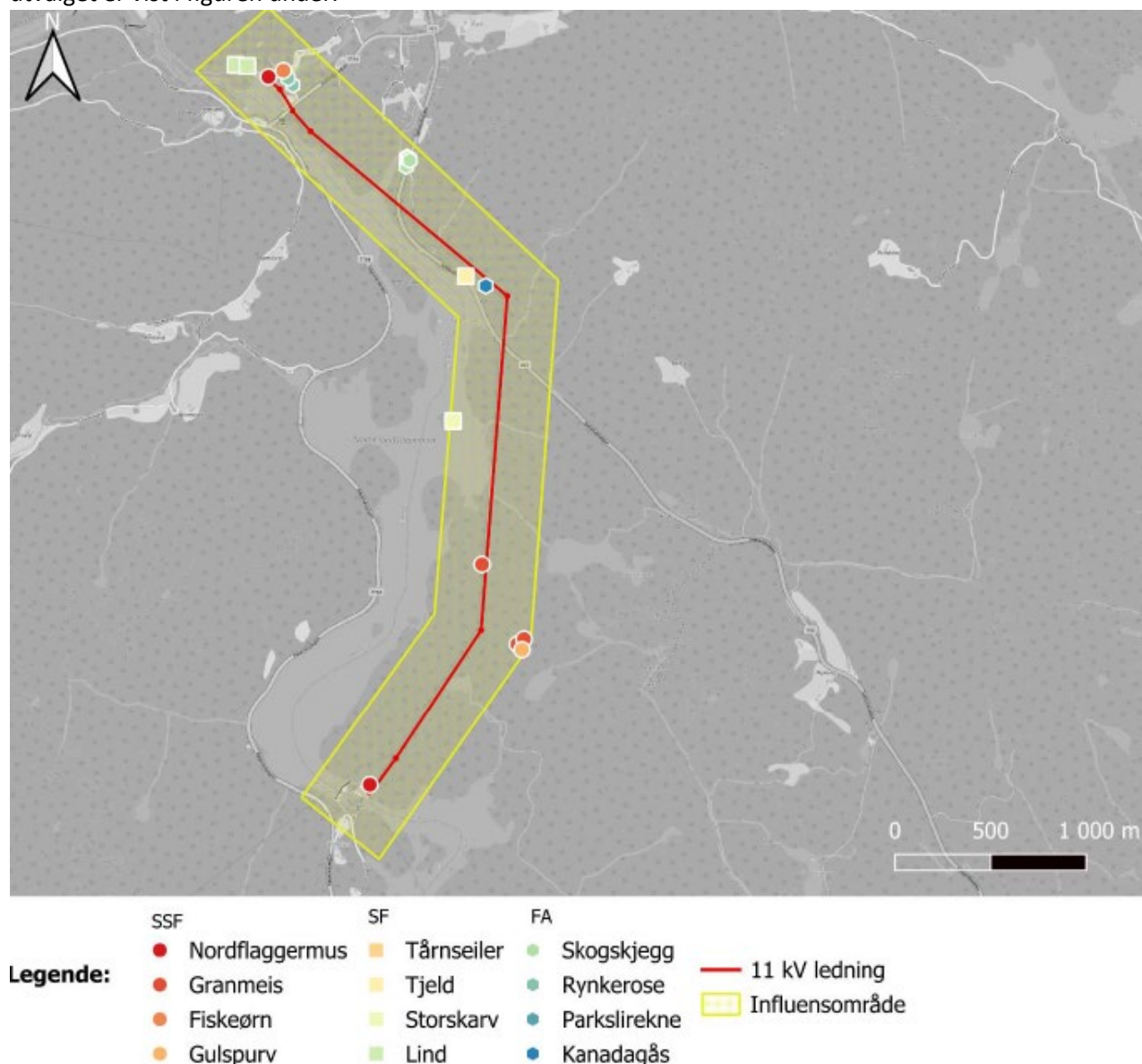
Potensiell påvirkningene på vassdragene og tilknyttede organismer er avhengig av utførelsestidspunkt (sommer/vinter) og metodikk (maskiner i terrenget eller utstrakt bruk av helikopter).

Uansett løsning er det behov for sporadisk kryssing med lette kjøretøyer, noe som kan føre til en liten midlertidig partikkelspredning i bekkene.

Fjerning av luftledningen vil ikke påvirke overvannsavrenning og vannforekomster.

Rødliste- og fremmedarter

Det er gjort et geografisk utvalg av rødliste- og fremmedarter langs dagens linjetrasé, det geografiske utvalget er vist i figuren under.

Figur 5 Punktmarkeringer over arter observert innenfor påvirkningsområdet.

Planter

Det er en registrering for rødlistede planter (Lind) i nærheten av traséen.

Denne forekomsten ligger utenfor aktuelt anleggsområde og blir ikke videre vurdert.

Det er også registrert flere fremmede arter av planter som også ligger utenfor anleggsområde.

Pattedyr

Deler av prosjektområdet fungerer som beiteområder for rådyr.

Fugl

Det er registrert flere ulike rødlistede fugleraser langs linjetraséen. Dette innebærer et forbud mot helikopterflyging i perioden mars–september av hensyn til hekkende fugl og naturmangfoldloven. Under arbeid skal det utvises særlig aktsomhet med tanke på mulige reir eller hekkende fugl på master og ledninger, og observasjoner av dette må respekteres.

Følgende arter har registrerte observasjoner:

Tabell 1 Rødliste og fremmede arter innen området

Forvaltnings-kategori	Art	Vitenskapelig navn	Beskyttelse	Aktivitet
Arter av særlig stor forvaltningsinteresse	Nordflaggermus	Eptesicus nilsonii	VU	Nærings-søkende
	Granmeis	Poecile montanus	VU	Stasjonær
	Gulspurv	Emberiza citrinella	VU	Forflytning
	Fiskeørn	Pandion haliaetus	VU	Forflytning
Arter av stor forvaltningsinteresse	Tårnseiler	Apus apus	NT	Nærings-søkende
	Tjeld	Haematopus ostralegus	NT	Nærings-søkende
	Storskarv	Phalacrocorax carbo	NT	Stasjonær
	Lind	Tilia cordata	NT	-
Fremmede arter	Skogskjegg	Aruncus dioicus	SE	-
	Rynkerose	Rosa rugosa	SE	-
	Parkslirekne	Reynoutria japonica	SE	-
	Kanadagås	Branta canadensis	HI	Mulig reproduksjon

5.5. Landskap

Temaet er ikke relevant ettersom tiltaket ikke vil påvirke landskapet vesentlig.

5.6. Kulturminner og kulturmiljø

Visuelle virkninger for landskap

Etter demontering av høyspentlinjen vil arealene hvor det er utført skogrydding med tiden revegeteres.

Kulturminner

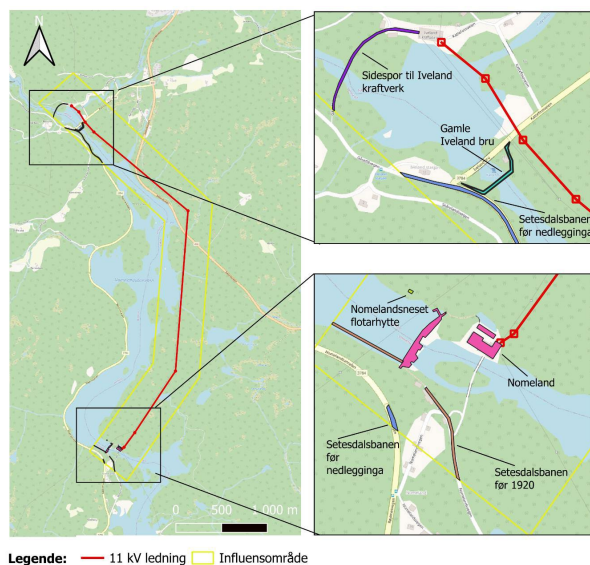
Når det gjelder kulturminner i prosjektområdet, er en rekke av disse dokumentert på Naturbase-kartet og visualisert i figur 4-3 i vedlegg 8.4 Miljøplan Iveland-Nomeland.

Av de dokumenterte kulturminnene er det kun Nomeland kraftstasjon (Nomeland i figur 6) som er statlig listeført; de øvrige er uten vern. På Nomeland kraftstasjon skal det ikke utføres arbeid utenom demontering av linje inn på vegg.

Bilde under angir linje inn på Nomeland stasjonsvegg som skal demonteres.

Bilde 3 Linje på Nomeland stasjonsvegg som skal demonteres markert med grønt.

Figur 6: Oversikt kulturminner fra miljørapport

5.7. Friluftsliv og rekreasjon

En liten del av ledningen går gjennom statlig sikra friluftsområde (FS00002260 Skaiå/Øvreken) med verdi som ikke er fastsatt. Området befinner seg på eiendom 12/77 i Iveland kommune.

Tiltaket vil ha liten påvirkning på friluftsliv da det kun finnes et mastepunkt innenfor området.

Figur 7: Kartutsnitt statlig sikra friluftsområde (FS00002260 Skaiå/Øvreken)

Det er registrert to turstier som går forbi Nomeland kraftstasjon hvor den ene går videre ut i linjetraseer. Turstien(e) vil bli brukt til transport av personer og utstyr frem til mastepunkter. Turstien(e) vil i hele anleggsperioden være tilgjengelig. Turstier ved Nomeland kraftstasjon:

- Røyknes og Skisland rundt (<https://ut.no/kart/tur/1110083692/ryknes-og-skisland-rundt-fra-nomelandsdammen-i-vennesla>)
- [Nomelandsdammen - morsom tur for barn | UT.no](#)

Figur 8 Kartutsnitt turstier ved Nomeland kraftstasjon

5.8. Reiseliv

Reiseliv vil ikke bli berørt av anleggsarbeidene.

5.9. Støy

Anleggsarbeidene vil ikke medføre vesentlig støy utover noen dager med helikopter transport.

5.10. Forurensning, klima og miljømessig sårbarhet

Totalt skal det demonteres omtrent 59 mastepunkter. Mastene er bygget med stolper av kreosotimpregnert rundtømmer. Alt demontert materiell leveres på godkjent mottak, og stolpene leveres som spesialavfall.

Det må vurderes bruk av duk på riggplasser hvor mengder av stolper mellomlagres for å forhindre konsentrert avrenning av kreosot, stolpene er stort sett fra 1950 og er antatt å nå relativt lite kreosot igjen i seg.

Det er ikke registrert kjente drikkevannskilder langs traséen, all opplagring av demontert materiell plasseres med god avstand mot vassdrag og innsjøer for å hindre forurensninger.

Det er ikke registrert forurenset grunn i nærheten av linjetraséen.

5.11. Klimagassutslipp

Da det ikke skal utføres arealbruksendringer eller bruk av nytt materiell vil det kun være transport i anleggsfasen som medfører klimagass utslipp. Det er ikke utført beregninger for dette.

5.12. Elektromagnetiske felt

Ikke aktuelt.

5.13. Landbruk og andre naturressurser

Skogsarealer som tidligere har vært båndlagt av ryddebelte blir nå igjen frigjort til skogbruk.

5.14. Reindrift

Ikke aktuelt.

5.15. Fiskeri, havbruk og skipsfart

Ikke aktuelt.

5.16. Luftfart, kommunikasjonssystemer og annen infrastruktur

Dagens 11 kV linje er ikke registrert som luftfartshinder på grunn av at 11 kV linje går parallelt med 132/50 kV linje som går med større høyder og er registret som luftfartshinder. Det meldes derfor ikke til Nasjonalt register over luftfartshindre (NRL) etter demontering.

Parallelt med 11 kV linja går det en telelinje som heller ikke er i drift. Denne vil saneres sammen med 11 kV-linja.

6. Naturfare og beredskap

Da anlegget skal demonteres anses alle punkter i kapittel 6 som uaktuelle.

6.1. Generell vurdering av sikkerhet og beredskap

6.2. Vurdering av flom- og skredfare

6.3. Vurdering av overvann

6.4. Vurdering av klimatilpasning

7. Forholdet til grunneiere og rettighetshavere

Ved linjens etablering i 1950 ble det inngått avtaler som sikret rettigheter nødvendig for drift og vedlikehold av linje, inklusive rettigheter for adkomst til linja. Ved demontering av linja frigjøres heftelser på eiendommene.

Liste over alle grunneiere berørt av dagens rettighetsbelte ligger vedlagt.

7.1. Anskaffelse av nødvendige rettigheter

Det vil ikke være behov for å inngå nye rettigheter utover midlertidig avtale på riggplasser.

7.2. Erstatningsprinsipper

Ikke aktuelt.

7.3. Rett til juridisk bistand

Ikke aktuelt da det ikke skal inngås nye avtaler eller rettigheter.

8. Vedlegg offentlig

- 8.1. Oversiktskart 11 kV linje Iveland-Nomeland
- 8.2. Kart linjetrase - Kartblad 1-5
- 8.3. Kart riggplasser
- 8.4. Miljøplan Iveland-Nomeland
- 8.5. Berørte eiendommer
- 8.6. Grunneierkart Iveland-Nomeland - Kartblad 1-5
- 8.7. Kart båndlagt areal Iveland-Nomeland etter demontering

9. Vedlegg unntatt offentligheten

- 9.1. Grunneierliste